

Dr. Algimantas Jakimavičius – entomologas ir zoologijos mokslo istorikas

Pirmiausia paminėsime, kad apie dr. Algimantą Jakimavičių, gerą mūsų bičiulį ir ilgametį kolegą, dirbusį tame pačiame moksliniame institute, rašome jau gerokai po jo 70-mečio, kurio šurmulyš nugalėjo karštą 2009 m. birželį. Ramiai, be nereikalingos proginės skubos norisi pasvarstyti apie Algimantą, aptarti ne tik jo kaip mokslininko, mokslo istoriko veiklą, bet ir asmenybę. Jis ir dabar, būdamas brandaus amžiaus, nuolat skuba ir visur suspėja, ypač daug žino ir tomis žiniomis noriai pasidalija su kitais, skatina domėtis mokslu ir Lietuvos kultūra, visuomet geranoriškai padeda. Algimanto nugyventi metai, kupini ir džiaugsmo,

ir negandų, neužgožia noro bei siekio ir dabar plėsti jo ir taip neįprastai plačios kompetencijos sritis.

Ši publikacija apie Algimantą Jakimavičių toli gražu nėra pirmoji. Apie jo darbus ir asmenį plačiau ar glausčiau rašyta žurnaluose, bibliografiniuose, enciklopediniuose leidiniuose *Przegląd Zoologiczny*, (1992), *Phegea* (1996), *Lietuvos zoologai XVIII–XX a.* (1997), *Mokslo Lietuva* (1998), *Ekologija* (2000), *Mokslotyra* (2000), *Knygotyra* (2002), *Mokslo ir technikos raida Lietuvoje* (2007), *Tarp knygų* (2009) ir kt.

Algimantas gimė 1939 m. birželio 23 d. Rokiškio apskrities Kazliškių kaime, tačiau vaikystę ir jaunystę praleido Bagdoniškių kaime, kuriame yra gimęs ir prof. Mykolas Romeris. Ten tebėra išlikusių Romerių tėviškės dvarvietės pastatų, kruopščiai jo nufotografuotų, dokumentuotų. Ši dokumentika laikoma asmeniniame archyve. Į gimtinę, kurią paliko išvykęs studijuoti į Lietuvos žemės ūkio akademiją (LŽŪA), grįždavo ir dabar sugrįžta kasmet. Ne tik kaip į buvusią tėviškę, bet ir kaip į vietą, kurioje yra ką veikti mokslininkui entomologui, tyrinėjančiam vabzdžius, ieškančiam naujų vabzdžių rūšių, mokslo istorikui, besidominčiam Rokiškio krašto žmonėmis, tarp kurių buvo ir garsi M. Romerio asmenybė.

Apie Algimanto tėvus, kurie taip pat buvo išau-gę šiame Šiaurės rytų Lietuvos krašte, šiltai ir gana nemažai rašo Leokadija Lukošūnaitė-Malcienė knygoje *Mykolo Römerio gimtinėje* (2009). Joje labai gražiai atsiliepiama apie Emilijos ir Balio Jakimavičių sūnus. Šios knygos autorė, nuo 1954 m. mokytojaudama tuometinėje Obelių rajono Bagdoniškių septynmetėje mokykloje, kurį laiką nuomojo kambarį Jakimavičių name ir bendravo su šeiminkais. Atrodo, kad Algimantas paveldėjo daugelį savo Motinos charakterio bruožų, nes,

kaip rašo knygos autorė, Algimanto mama Emilija Zdanevičiūtė-Jakimavičienė buvo apsišvietusi, turėjo subtilų humoro jausmą, žinojo daug to krašto istorijų: „Atrodė, kad šeimnininkė žino absoliučiai viską ir noriai tuo žinojimu dalinosi“. Algimantas Jakimavičius prisimena, kad Mama mielai galėdavo kalbėtis pačiais įvairiausiais klausimais. Ji skatino sūnus baigti aukštąjį mokslą, nepasitenkinti Joniškėlio žemės ūkio technikumui teikiama žiniomis. Į pastarąjį Algimantas įstojo baigęs Kriaunų vidurinę mokyklą 1957 metais. Mamos paakintas ir pats turėdamas tokį norą Algimantas jau 1958 m. pradėjo mokytis Lietuvos žemės ūkio akademijoje. Beje, Mamos 100-ųjų gimimo metinių proga 2012 m. jos atminimui Algimantas sudarė ir išleido nuotraukų su komentarais leidinuką, kuris yra pasiekęs bibliotekas. Algimanto tėvas – Balys Jakimavičius, tarnaudamas nepriklausomos Lietuvos kariuomenėje, buvo įgijęs medicinos puskarininkio laipsnį. Po kolektyvizacijos jis dirbo veterinaro pagalbininku – veterinarijos sanitaru. Buvo griežtas, domėjosi netolima ir senąja Lietuvos istorija – nuolat papildydavo savo asmeninius užrašėlius pastabomis apie Lietuvos istorinius įvykius, datomis. Didžiavosi, kad jam teko bendrauti su prof. M. Romeriu, kad „turėjo su juo bendros kalbos“. Tėvas norėjo, kad sūnus taptu mediku, bet Algimantas rinkosi kitą kelią. Domėjosi bitėmis, sodu, gamta. Jį traukė įdomios, siekiančios kuo daugiau žinių, plataus akiračio asmenybės. Dar jaunystėje ryškėjo Algimanto polinkis nuoširdžiai bendrauti su žmonėmis, padėti kitiems, pasidalyti žiniomis ar patirtimi.

Emilijos ir Balio Jakimavičių šeimoje augo keturi sūnūs. Algimantas buvo vyriausiasis – taigi patarėjas jaunesniems. Išsilavinę visi sūnūs pasuko skirtingais keliais: Algimantas, įgijęs agronomo specialybę, tapo mokslininku (entomologu), Eugenijus (g. 1940) ir Antanas (g. 1945) – pedagogais, Gintautas (g. 1955) – fiziku. Šeima buvo vieninga ir tokia išliko ilgai. Ne tik gimti namai, tačiau, svarbiausia, Mama ilgus metus išlaikė jų jaukumą ir santykių šilumą. Vaikai, jau turėdami savo šeimas, dešimtmečiais neprarado noro grįžti į Bagdoniškį. Jaunesni broliai pagarbiai žiūrėjo į vyresnius. Senatvės sulaukę tėvai apsigyveno Algimanto šeimoje.

Trumpai paminėtina A. Jakimavičiaus veiklos biograma. 1963 m. baigė LŽŪA. Iš didelio kurso vos du absolventai gavo paskyrimus į Lie-

tuvos mokslų akademiją. Vienas iš jų buvo A. Jakimavičius. Tais pačiais metais jis tapo SSRS MA Helminologijos laboratorijos stažuotoju-tyrėju Maskvoje, 1964–1965 m. tarnavo kariuomenėje, 1966–1969 m. buvo Lietuvos MA Zoologijos ir parazitologijos instituto entomologijos specialybės aspirantas. 1970 m. apgynė disertaciją Vilniaus universitete ir iki 1975 m. dirbo Lietuvos MA Zoologijos ir parazitologijos institute jaunesniuoju mokslo darbuotoju. 1975–1986 m. – jau vyresnysis mokslo darbuotojas, 1986–1990 m. – Zoologijos ir parazitologijos instituto ir jo Mokslo tarybos mokslinis sekretorius. Institutui tapus Ekologijos institutu, A. Jakimavičius 1990–2003 m. ėjo tas pačias pareigas. Nuo 2004 m. – instituto neetatinis mokslo darbuotojas.

A. Jakimavičius yra mokslinių draugijų narys (Lietuvos entomologų, Tarptautinės hymenopterologų (plėviasparnių vabzdžių tyrėjų), Lietuvos mokslo istorikų ir filosofų bendrijų narys, dalyvauja šių draugijų organizuojamame darbe, skaito pranešimus suvažiavimuose, konferencijose. Jis – *Žemės ūkio, Visuotinės lietuvių enciklopedijų* konsultantas, Martyno Mažvydo bibliofilų, Vilniaus rokiškėnų „Pragiedrulių“ klubų narys. A. Jakimavičius yra parašęs ar parengęs (vienas ir su bendraautorais) apie 20 atskirų leidinių – knygų, brošiūrų, spausdintų ataskaitų, 4 lankstinukus, daugiau kaip 450 mokslinių, mokslo istorijos, bibliografinių, bibliografinių-enciklopedinių, mokslo populiarųjų straipsnių, 7 didelės apimties knygas, kurių viena užsienyje yra išversta į anglų kalbą. A. Jakimavičius buvo 11-os išleistų knygų recenzentas, penkių – mokslinis konsultantas, šešių – redakcinių kolegijų narys, yra išspausdinęs plačias analitines mokslo istorijos leidinių recenzijas: „Brakonidy Kavkaza“ (*Zoologičeskij žurnal*, 1977), „Profesorius Bronius Baginskas“ (*LŽŪ universiteto mokslo darbai*, 2004), „Andrius Sniadecis“ (*Istorija*, 2007), „Dirvožemio ekologijos raida Lietuvoje“ (*Ekologija*, 2011). Ir pastaraisiais metais (nors, atrodytu, nuo institucinio darbo yra atitolęs) skaitė mokslo tyros pranešimus Lietuvos mokslų akademijos Biologijos mokslų skyriaus, Vilniaus universiteto, Lietuvos kultūros tyrimų instituto surengtose konferencijose.

Entomologijos srities A. Jakimavičiaus mokslinius laimėjimus gana išsamiai aptarė Vincas Būda *Ekologijos* (2000), *Mokslo ir technikos raidos Lietuvoje* (2007), Eduardas Budrys ir Alina Šveistytė

Mokslotyros (2000) žurnaluose. Nenorėdami kartotis tik glaustai pažymėsime šios A. Jakimavičiaus veiklos pasiekimus, daugiausia remdamiesi minėtomis publikacijomis.

A. Jakimavičius kartu su Rusijos MA Zoologijos instituto (tuomet Leningradas) entomologais pirmasis Lietuvoje pradėjo tirti ir gilintis į parazitinių plėviasparnių vabzdžių – brakonidų (*Braconidae*), o lietuviškai – vyčių taksonomiją ir fauną. Disertacinio darbo kryptį A. Jakimavičiui pasiūlė minėto instituto biologijos mokslų kandidatas Vladimiras Tobias, nuoširdus, neišdidus mokslininkas (beje, turintis latviškų šaknų). Toks pat jis išliko ir tapęs biologijos mokslų daktaru, profesoriumi, Rusijos Gamtos mokslų akademijos akademiku. Reikia paminėti vertingą V. Tobias pagalbą Vilniaus entomologams. Keturis sezonus A. Jakimavičius ir jo kolega Vytautas Jonaitis kartu su V. Tobias dalyvavo ekspedicijose Šiaurės Kaukaze. V. Tobias kelis kartus lankėsi Lietuvoje, yra skaitęs paskaitą Zoologijos ir parazitologijos institute, dirbo su kolekcijomis, domėjosi Lietuvos entomologų darbais, rekomendavo V. Jonaičio habilitacinį darbą ginti Leningrade, jam oponavo. V. Tobias parengė itin kvalifikuotą jaunesnės kartos plėviasparnių specialistą Eduardą Budrį, kurį bendradarbiauti su šiuo mokslininku paskatino A. Jakimavičius. V. Tobias mirė 2011 metais.

Per 18 metų ekspedicijų Lietuvoje ir daugelyje SSRS vietovių dėka A. Jakimavičiui pavyko surasti ir aprašyti vieną mokslui nežinomą brakonidų gentį, kurią pavadino *Lituania* vardu, 18 nežinomų rūšių bei vieną aberaciją. Vieną rūšį yra pavadinęs entomologo V. Jonaičio vardu, o viena buvo pavadinta jo paties vardu. A. Jakimavičius surinko daugiau kaip 20 tūkstančių vabzdžių kolekciją (dabar saugoma Kauno Tado Ivanausko zoologijos muziejuje). V. Būda pažymi (2007), kad A. Jakimavičiaus atliktų darbų indėlis į mokslui nežinomų rūšių pažinimą yra labai reikšmingas ir neabejotinai svarus, vertas didžiausios pagarbos ir ypatingo dabartinių biologinės įvairovės tyrėjų dėmesio. Jis paskelbė apie 100 mokslinių ir populiariųjų straipsnių, neskaitant konferencijų tezių, apie Lietuvos, Rusijos, Latvijos, Baltarusijos brakonidų ekologiją, pasiskirstymą ekosistemose, apie jų sistematiką, zoogeografiją, trofinius ryšius (straipsnių bendraautorais buvo Robertas Cinitis (Latvija), Vladimiras Tobias (Rusija), Raisa Molčanova (Baltarusija), Anatolijus Kotenko (Ukrai-

na)). Jis taip pat aprašė 1903–1906 m. Kauno gubernijoje surinktų vabzdžių kolekcijas, saugomas Sankt Peterburge. Dėl Karolio Hermano Perthées Lietuvos entomologinių rinkinių A. Jakimavičius susirašinėjo su prof. Jerzy Pawłowskiu (Lenkija, Krokuva).

Iš A. Jakimavičiaus surinktos ne brakonidų vabzdžių kolekcijos (daugiau nei 250 rūšių) kiti entomologai paskelbė apie naujai atrastas rūšis Lietuvoje: apie aptiktus plėviasparnius – V. Jonaitis, V. Monsevičius, A. Stanionytė, E. Budrys, apie dvisparnių rūšis – S. Pakalniškis, apie drugius – P. Ivinskis ir kt. A. Jakimavičiaus fonduose dar liko daug neapibūdintos faunos (kitų, ne *Braconidae*, taksonų).

Labai reikšmingas A. Jakimavičiaus indėlis į entomologijos mokslą yra jo parengtas skyrius akademinio leidinio *SSRS europinės dalies vabzdžių apibūdinimas. Plėviasparniai* 3-iajame tome, 5-oje dalyje (V. Tobias, A. Jakimavičius, I. Kirijak, Leningradas, 1986, rusų k.). 1995 m. leidykla „Science Publishers Inc.“ jį išvertė į anglų kalbą ir išleido JAV (Lebanonas). Šio vertimo į anglų kalbą dėka viso pasaulio mokslininkai gali sužinoti apie Lietuvos entomologų darbus.

Mokslotyrinės minties vedini metai. Kita labai svarbi A. Jakimavičiaus veiklos sritis yra mokslotyra. Ši veikla atsirado visai neplanuotai, dominintis praeities entomologų darbais, o vėliau – ir visų bestuburių gyvūnų istoriniais tyrimais Lietuvoje. Eidamas instituto mokslinio sekretoriaus pareigas nesitikėjo, kad teks nutolti nuo aktyvaus entomologo darbo, todėl labiau susidomėjo mokslotyra.

Mokslinio sekretoriaus pareigos sudarė sąlygas susipažinti su instituto tiriamųjų kryptių raida, bendrauti su pačiais tyrėjais. Kuruodamas instituto biblioteką, galėjo užsisakyti norimus leidinius, surinkti zoologijos ir gretimų sričių retesnius šaltinius. Daugiausia rinko medžiagą apie entomologus, zoologus, gretimų gamtos mokslų atstovus, taip pat apie kultūros žmones, kilusius iš Rokiškio krašto. Savotiškų įdomybių yra surinkęs apie lietuvius ar iš Lietuvos kilusius kitataučius, išgarsėjusius kituose kraštuose, bet mūsų tautiečių primirštus. Apie kai kurių lietuvišką kilmę net nebuvo žinoma. Tokios žinios A. Jakimavičiui labai pravertė rašant straipsnius į *Visuotinę lietuvių ir Žemės ūkio enciklopedijas* (paskelbta apie 90, daugiau nei 10 – spaudoje), jis yra šių enciklopedijų oficialus konsultantas.

Mokslotyrisis A. Jakimavičiaus darbas vyko net keliomis kryptimis: tai ir mokslininkų zoologų bibliografijų, atskiras mokslo šakas apimančių skelbtų darbų rodyklių sudarymas, medžiagos apie gamtininkus, ypač zoologus, rinkimas ir publikavimas, senų istorinių-archyvinių šaltinių paieška.

Personalijų skelbėjas. Pirmoji A. Jakimavičiaus personalijų pobūdžio biografija buvo paskelbta 1970 m. *Giriose* apie savo bendraamžį entomologą Vytautą Jonaitį, vėliau tapusį žinomu mokslininku entomologu. Kitos A. Jakimavičiaus rašytos Lietuvos zoologų biografijos apima asmenis nuo XIV iki XXI a. – faunos tyrėjus, institutų mokslininkus, universitetų darbuotojus. Ne visi jie (ypač iki XX a.) gimė Lietuvoje, tačiau dirbdami mūsų krašte paliko pėdsakų – parašė ir išleido knygas, formavo mentalitetą, įžiebė tyrinėjimų dvasios kibirkštį. Šios biografijos rodo, kad XX a. labai išaugo zoologų skaičius Lietuvoje: jie dirbo Lietuvos aukštosiose mokyklose, ypač daug Biologijos, Zoologijos ir parazitologijos, Ekologijos institutuose.

Labai reikšmingas 1997 m. A. Jakimavičiaus išleistas enciklopedinis žinynas *Lietuvos zoologai XVII–XX a.* (kartu su dr. Tamara Arnastauskiene). Sudaryti šį žinyną autorius paskatino tuometinis instituto direktorius prof. Juozas Virbickas. Medžiagą leidiniui teko rinkti net penkerius metus. Žinyne pateiktos 424 zoologijai nusipelnusių asmenų biografijos. Be personalijų aprašymų, žinyne yra didelė įvadinė dalis, pabaiga ir bibliografija (1243 pozicijos). Šias dalis parengė vienas A. Jakimavičius. Yra 7 šio leidinio recenzijos.

Dabar jau būtų galima išleisti antrąjį, papildytą, *Zoologų žinyno* leidimą, nes yra surinkta naujos medžiagos apie personalijas. Be to, įdomu paminėti, kad A. Jakimavičiaus rankraštyne yra sukaupta 1998–2009 m. duomenų apie Lietuvos gyvūnijos 98 jaunuosius tyrėjus, kurie beveik visi tapo mokslo daktarais. Manytina, kad šis biografinis žinynas buvo paskata pasirodyti panašioms biografiniams leidiniams apie Lietuvos geografus ir geologus.

Be minėto žinyno, A. Jakimavičius paskelbė mokslo asmenybių biografijas mokslo žurnaluose bei leidiniuose, kaip antai: *Ekologija*, *Acta Zoologica Lituanica*, *Acta entomologica Lituanica*, *Revue Baltique*, *Mokslotyra*, *Mokslotyriminkų mintys*, *Naujos ir retos Lietuvos vabzdžių rūšys*, *Mokslo ir technikos raida Lietuvoje*, Baltijos mokslo istorikų leidiniuose, taip pat laikraščiuose *Mokslo Lietuva*, *Tėviškės gamta*. Jis buvo monografinių

leidinių sudarytojas ir bendraautoris: *Jurgis Elišonas* (1995), *Biologas Ipolitas Gasiūnas* (2004), *Entomologas Alfonsas Palionis 1905–1957* (2006). 2004 m. išleido nuotraukų albumą *Pranciškus Baltrus Šivickis (mokslo ir gyvenimo pėdomis)* apie garsų Lietuvos zoologą P. B. Šivickį. Kruopštaus ir nuoseklaus A. Jakimavičiaus darbo dėka, remiantis pirminiais archyviniais šaltiniais, pirmą kartą pasirodė išsamiai parengti moksliniai straipsniai apie zoologus Ipolitą Gasiūną, Andrių Rondonanskį, Feliksą Jomantą, Alfonsą Palionį, Steponą Jankauską. Gerai žinomi jo išsamūs rašiniai apie Jurgį Elišoną, Stasį Biziulevičių, Pranciškų Šivickį, Tada Ivanauską, Juozą Virbicką, Vincą Būdą ir kt. A. Jakimavičius paskelbė plačią akademiko Vytauto Kontrimavičiaus helmintologinių ir ekologinių-parazitologinių tyrimų analizę, kvalifikuotai išryškindamas kelių šio mokslininko darbo kryptį plėtotę, kartu su J. Virbicku parengė zoologinių tyrimų apžvalgą „Lietuvos mokslų akademijos Zoologijos ir parazitologijos institutas 1959–1989“ (*Istorinė tyrimų apžvalga*, 1995). Leidinys turi išsamią santrauką anglų kalba, įspūdingą 501 pavadinimo instituto publikacijų sąrašą.

Paminėtini ir A. Jakimavičiaus paskelbti nekrologai apie buvusius pažįstamus, draugus bei ilgamečius bendradarbius entomologus: Saulių Pakalniškį, Vytautą Jonaitį, Virgilijų Monsevičių, Joną Šurkų. Čia specialisto žvilgsniu buvo įvertintas gausus jų mokslinių tyrimų palikimas ir pateikta analizė to indėlio, kuriuo jie nusipelnė Lietuvos entomologijos mokslui.

A. Jakimavičiaus išspausdintuose mokslo istorijos straipsniuose yra daug vertingos mokslinės medžiagos iš daugelio zoologijos disciplinų, jų raidos aprašymų. Rengdamas publikacijas jis itin gilinosi į entomologijos, hidrobiologijos, chemoreceptijos, cheminės ekologijos, fiziologijos, parazitologijos specifiką.

Reikėtų nepamiršti paminėti ir labai aktyvų A. Jakimavičiaus dalyvavimą mokslinėse konferencijose, tiek Lietuvoje, tiek kaimyniniuose kraštuose. Jo mokslotyros pranešimai supažindina ne tik su iškilų zoologų bei kitų gamtininkų mokslinė ir organizacine veikla, bet ir su Rokiškio krašto žmonėmis (Matu Grigoniū, Juozu Petruliū, Mykolu Romeriu).

Zoologinės literatūros bibliografas. Šią veiklą A. Jakimavičius pradėjo kaip bibliografas mėgėjas,

tačiau vėliau tapo tikras šios srities profesionalas. A. Jakimavičius mano, kad polinkį sudaryti bibliografijas paskatino aspirantūros metu skaitytas *Kosmos* žurnalas, kuriame jis aptiko pirmuosius Jurgio Elisono, būsimą profesoriaus Stanislovo Mastauskio bibliografinius straipsnius. Vėliau S. Mastauskis, taip pat entomologas, ilgai kaupęs šaltinius apie bestuburius – žemės ūkio kultūrų, grūdų kenkėjus, parengė faunistinį-bibliografinį veikalą, už kurį jam buvo suteiktas biologijos mokslų daktaro laipsnis.

Domėjimąsi bibliografijos sritimi, rodyklėmis labai palaikė ir skatino Algimanto uošvis – Stasys Tomonis, labai išsilavinusi, plačios erudicijos asmenybė. Algimanto žmona, bibliotekininkė Jūratė Tomonytė-Jakimavičienė taip pat buvo neabejinga šiam pomėgiui, ji aktyviai talkino, ypač padėjo ieškant medžiagos, ją tikslinant turtinguose bibliotekų fonduose. Reikia pažymėti ir Algimanto nuopelnus Tomonių šeimai: jis nemažai prisidėjo prie leidinių apie Stasį Tomonį bei įprasminant žuvusio jo sūnaus Mindaugo atminimą.

A. Jakimavičius yra sudaręs asmenines biologų Stasio Molio, Jurgio Elisono, Ipolito Gasiūno, Alinos Šveistytės, Juozo Virbicko (su kt.), Tamaros Arnastauskienės (su kt.), Onos Atlavinytės, Andriaus Rodomanskio, Genovaitės Daniulytės (su kt.), Alfonso Palionio, Sauliaus Pakalniškio, Stepono Jankausko publikacijų rodykles, kurios paskelbtos mokslinėje periodikoje ar straipsnių rinkiniuose. A. Jakimavičius sudarė habilituotų daktarų – Janinos Šyvokienės ir Vinco Būdos mokslo darbų rodykles, išleistas atskirais leidiniais, kuriuose apžvelgta ir jų mokslinė veikla. Šiuo metu yra rengiamos habil. dr. Vytauto Jonaičio, prof. habil. dr. Stasio Biziulevičiaus spausdintų darbų rodyklės.

Reikšmingos A. Jakimavičiaus sudarytos, daug kruopštaus darbo pareikalavusios atskirų mokslo šakų bibliografijos – entomologijos (1977, 1988), parazitologijos (1995), ornitologijos (1997). 1995 m. jis pirmasis sudarė Lietuvos MA Biologijos, Zoologijos ir parazitologijos institutų ir jų darbuotojų 1949–1990 metais pasirodžiusių knygų, brošiūrų ir disertacijų santraukų (autoreferatų) bibliografiją, taip pat parengė tris Ekologijos instituto darbų rodykles – *Ekologijos instituto darbų bibliografija: 1990–1994 m.* (išleista 1996 m.); *1995–1997 m.* (išleista 1998 m.); *1998–2000 m.* (išleista 2002 m.).

Kiek išsamiau aptarsime ypač svarbią, stambią A. Jakimavičiaus knygą – *Lietuvos gyvūnija: Bibliografinė rodyklė. 1721–1980* (1988, 522 p.), parengtą su bendraautorėmis, anuomet – Respublikinės bibliotekos darbuotojomis Roma Matulioniene ir Klara Šiupšinskiene. Šioje rodyklėje surinktos ir susistemintos bibliografinės nuorodos apie visų Lietuvos autorių arba su Lietuvos teritorija susijusių asmenų knygas, mokslinėje ir populiariojoje spaudoje paskelbtus straipsnius gamtos apsaugos, bendrosios, specialiosios bei taikomosios zoologijos klausimais, taip pat publikacijos apie visas taksonomines bestuburių gyvūnų grupes – nuo pirmuonių iki moliuskų, vėžiagyvių, vabzdžių. Minėtoje bibliografinėje suvestinėje yra 8013 šaltinių be istorinės literatūros nuorodų, kurios atskirai pateikiamos išnašose. Ši knyga pradedama išsamiau A. Jakimavičiaus apžvalginiu straipsniu (28 p., surinktu petitu) apie Lietuvos gyvūnijos tyrimus ir literatūrą, kuriame apžvelgiama gyvūnijos mokslo raida Lietuvoje, pradedant Publijaus Kornelijaus Tacito žiniomis ir baigiant 1980 m. vykdytais moksliniais tyrimais. Ši labai didelė (bibliografų vadinama šakine, galėtume vadinti specializuota) bibliografinė knyga sudomino daugelį zoologų, universitetų katedrų darbuotojų. Apie leidinį buvo paskelbtos 5 recenzijos bibliotekininkų, gamtos apsaugos, žemės ūkio, entomologijos leidiniuose. Palanki recenzija apie šią bibliografiją išspausdinta Lenkijos zoologijos žurnale. Didžiausia dalis rodyklėje minimos faunos „persidengia“ su Lenkijos, todėl A. Jakimavičiui buvo malonu išgirsti iš žinomo lenkų zoologijos mokslo istoriko prof. Gabrieliaus Brzėko pagyrimo žodžius apie šį Lietuvoje išleistą darbą.

Paminėtina ir tai, kad, talkinant Lietuvos MA Vrublevskių bibliotekos Informacijos skyriaus darbuotojams, A. Jakimavičius rengia ir II *Lietuvos gyvūnijos* dalį, skirtą literatūrai apie Lietuvos paukščius.

Visa tai akivaizdžiai rodo, kad A. Jakimavičius šiuo metu yra žymiausias zoologijos literatūros bibliografas, pralenkęs šios srities pradininkus Lietuvoje – Jurgį Elisoną, Stasį Mastauskį. A. Jakimavičiaus bibliografinę veiklą *Knygotyroje* aukštai įvertino VU prof. Osvaldas Janonis.

Šis mūsų straipsnis nėra išsamus dr. Algimanto Jakimavičiaus darbų apžvalga. Tai galėtų padaryti tik pats Algimantas, išleisdamas visos savo

veiklos bibliografiją, kuri būtų vertingas įnašas į mokslotyra. Nors A. Jakimavičiaus 60-mečio proga buvo parengta 295 pozicijų mokslo bei populiarių knygų ir straipsnių *Algimantas Jakimavičius: literatūros rodyklė, 1967–1999*, sudaryta Tamaros Arnas-tauskienės, Gintauto Vaitonio ir Jurgitos Špūraitės, dabar, praėjus 12-ai aktyvios veiklos metų, reikėtų ją papildyti. Be paskelbtų *Visuotinėje Lietuvių enciklopedijoje*, visų kitų A. Jakimavičiaus publikacijų skaičius, išspausdintų 2000–2011 m., artėja prie šimto. Tai rodo, kad A. Jakimavičius ne tik sumanymais, bet ir jų įgyvendinimu, publikacijomis, žinių sklaida liko toks pat kūrybingas, produktyvus kaip anksčiau ir gali būti daugeliui pavyzdys.

Baigiant svarstymus apie plačią Algimanto Jakimavičiaus mokslotyros veiklą, reikia dar kartą pabrėžti, kad visa tai yra svarbu ir reikšminga Lietuvos gamtotyros, zoologijos bei entomologijos istoriografijai. A. Jakimavičiaus darbai yra Lietuvos zoologijos mokslo istorijos aruodas, o jis pats yra tapęs vienu pagrindinių Lietuvos zoologijos mokslo istorikų.

Mūsų pateikta glausta daugialypės A. Jakimavičiaus veiklos apžvalga rodo neabejotinai reikšmingą jo įnašą į Lietuvos faunos ir Lietuvos mokslo istorijos pažinimą. Džiugu, kad į netyrinėtų temų erdvę jis įtraukė ne vieną, kuriam artima mokslo dvasia, jo nūdiena ir praeitis.

Dr. Alina Šveistytė,
dr. Violeta Apšegaitė